

Rådhusgata 1, 2270 Flisa
post@asnes.kommune.no
62 95 66 00
asnes.kommune.no

Helse- og omsorgsdepartementet
postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Flisa 17.07.2013
Vår ref.: 07/870-5/MJV
Arkiv: K2-F22, K3-&13
Deres ref.:

Høringsuttalelse - endringer i pasient- og brukerrettighetsloven - rettighetsfestning av BPA

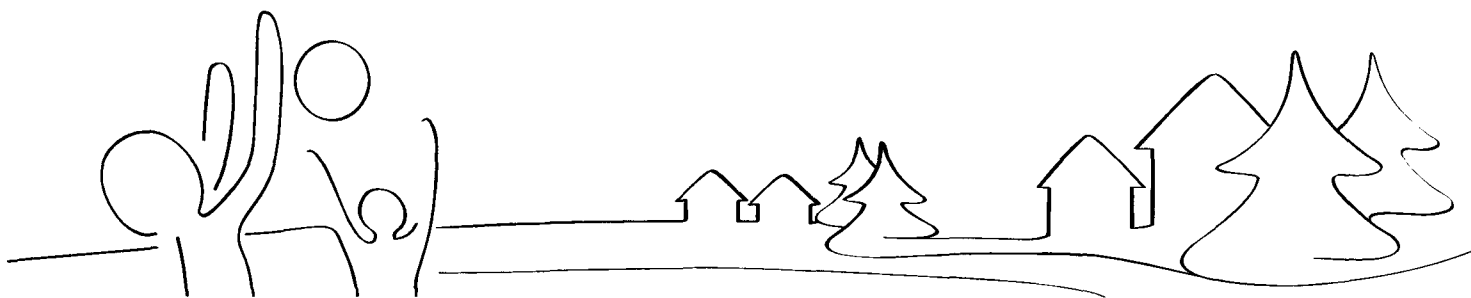
Åsnes kommune støtter hensikten med å organisere tjenester som brukerstyrt personlig assistanse (BPA), fordi det bidrar til at mennesker får et aktivt og mest mulig uavhengig liv til tross for sin funksjonsnedsettelse, og alder. Kommunen har i dag plikt til å tilby ordningen, men står relativt fritt til å bestemme hvem som skal få BPA og i hvilket omfang. Kommunen kan dermed tilby den/de tjenesten(e) som er best egnet for den enkelte bruker.

Utgangspunktet for ordningen er at brukeren skal være arbeidsleder. Etter dagens ordning blir det vurdert hvorvidt brukeren er i stand til å inneha arbeidslederrollen, eller om det er andre som er tiltenkt å ha den. Bruker kan selv innenfor rammen av vedtaket avgjøre hva assistentens oppgaver skal være, og til hvilke tider assistansen skal ytes. Åsnes kommunen erfarer at BPA fungerer godt og etter intensjonen der hvor bruker selv er i stand til å være arbeidsleder.

Åsnes kommune synes det er viktig at kommunen kan vurdere om BPA er et hensiktsmessig forsvarlig tilbud for den enkelte brukeren, både med hensyn til arbeidslederrollen men også organiseringsmåte. Bekymring basert på erfaring knyttes til ivaretagelsen av arbeidsgiveransvaret for assistentene og for kvaliteten i tjenesten, som kommunen etter loven bærer det fulle juridiske ansvaret for, når kommunen selv ikke kan avgjøre om BPA er en riktig og forsvarlig måte å organisere tjenestetilbud på.

Rettighetsfestning av BPA bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre ift de kommunale helse- og omsorgstjenestene. En prioritering av enkelte brukergrupper kan bryte prinsippet om likhet, og kan gi reduserte tjenester til andre brukergrupper.

Åsnes kommune mener at alle med omfattende bistandsbehov uavhengig av alder må få rett til å motta tjenestene i form av BPA. Behovet og tjenester opphører ikke ved en aldergrense av 67 år. I tillegg er levealder økende. Tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende personer, som er nevnt i høringsnotat, burde også være mer fleksibel angående alder. De som lever etter fylt 67 år er ikke mindre ressurskrevende, ofte tvert imot. Andre punkter enn alder bør veie tyngre, som for eksempel ivaretagelse av egne interesser/arbeidslederrollen.

BPA-ordningen reiser både faglige og arbeidsrettslige problemstillinger. BPA som organisasjonsform gjør kommunens oppfølging og kontroll med kvalitet vanskelig og særlig ressurskrevende. Både brukere og assistenter kan bli satt i en sårbar situasjon i tilfeller hvor BPA blir en rettighet og kommunen mener det er ikke et egnet tilbud. Åsnes kommunen mener derfor at en eventuell rettighetsfestning av BPA bare kan gjelde brukere som selv kan være arbeidsleder. De betyr at brukere er i stand til å gjøre rede for sine behov og krav og kan organisere og strukturere hverdagen slik at assistentene kan ha en forutsigbar arbeidssituasjon. Dette betyr ikke at BPA skal utelukkes for grupper som ikke har disse kognitive evner. Også uten rettighetsfestning er det allerede i dag mange som mottar sine tjenester organisert som BPA.

Det bør også være mulig å nekte eller trekke tilbake BPA-vedtak, dersom det foreligger saklige grunner/særlige omstendigheter. Fylkesmannen vil ha mulighet til å overprøve kommunens omgjørelse/avslag i en klageordning.

I rundskriv I -20/2000 og i Norks Standard for BPA er ordningen definert som «en alternativ organisering av praktisk bistand og personlig hjelp for sterkt funksjonshemmede som har behov for bistand i dagliglivet, både i og utenfor hjemmet». I høringsnotatet blir rett til BPA begrenset til praktisk bistand og opplæring. Hensikten med ordningen er å begrense antall personer rundt en bruker. Ved å kombinere ulike tjenester i BPA-ordningen kan det gis hensiktsmessig hjelp. Brukere har et fåtall personer rundt seg som kan gi forskjellige type tjenester som favnes av BPA-ordningen. Vi har brukt i vedtak både praktisk bistand i hjemmet (gamle hjemmehjelp), hjelp til fritidsaktiviteter som tilsvarer støttekontakt og personlig hjelp og omsorg i form av dusjing, på- og avkledding m.m.. De ansatte får på denne måte lengre vakter og varierte arbeidsoppgaver. Stell, matlaging, husarbeid, vasking, handling og fritidsaktiviteter kan kombineres på en vakt. Det gir en fleksibilitet for brukere ved å bruke sine timene innenfor rammene av vedtak og kalenderåret.

Kombinasjonen av gode relasjoner til assistentene, fleksibilitet og muligheter til selvstendighet gjør BPA til en tjeneste som oppleves kvalitativt god for brukerne. Det er også hensiktsmessig for økonomi og det unngår uønsket deltid hos assistentene. Vaktene blir brukt mer effektivt, vaktlengde er større og kommunen slipper å betale for oppmøte ved korte oppdrag, som må lønnes med minst 2 timer, eller ved ekstra kjøreutgifter når vakt blir delt. Det er derfor mest hensiktsmessig å tilby sammenhengende tjeneste over et visst antall timer per dag.

Åsnes kommune anser det som hensiktsmessig at støttekontakttjenester blir omfavnet av BPA-ordningen. At timelønn er lavere enn praktiskbistandtimelønn er riktig, men det kompenseres i dag ved ikke dekkes kjøreutgifter og utgifter til billetter/mat og drikke i BPA-ordningen.

En annen positiv aspekt ved å tilby sammenhengende tjenester er rekruttering. Det er lettere å rekruttere assistenter til litt større stillinger (les lengre vakter) og en mer varierende arbeidshverdag. Erfaringsmessig er det vanskelig å få besatt stillinger < 50 %.

I forslag til ny lovteksten på slutten av høringsnotat er det noe motstridende formuleringer. I en setning skrives det at retten til BPA ikke gjelder natttjenester eller tjenester som krever mer enn en tjenesteyter tilstede. I en senere setning skrives det at brukere med behov for natttjenester eller flere tjenesteytere har rett til BPA. Åsnes kommunen støtter forslaget om at rettigheter ikke skal omfatte særlig kostnadskrevende tjenester, som bistand på natt og tjenester som forutsetter mer enn en tjenesteyter tilstede. Hvis brukere trenger disse type bistand har Åsnes kommune andre tjenester å tilby i tilrettelagt boliger, gruppeboliger, bofelleskap eller institusjon.

En annen betraktning er at mange i tilrettelagte boliger, gruppeboliger har et omfattende tjenestetilbud. Disse kan komme under rettighetsfestningen av BPA-ordningen, hvis de skulle ønske det. Ofte har disse personer helsetjeneste i hjemmet og/eller målrettet miljøarbeid med tilsvarende høyskole kompetanse, i tillegg til praktisk bistand i hjemmet. Disse boliger er organisert slik at brukere kan få dels individuell rettede timer og dels timer gitt med andre i boligen. Får disse personer lovfestet rett, og velger det BPA-ordningen fremfor dagens

ordning, må kommunen legge om driften til en 1:1 bemanning som er mye mer kostnadskreven. Organisering av boligen må endres og dette kan gå ut over de andre brukere i den boligen med tanke på fagligforsvarligheten og effektiviteten. Åsnes kommune ønsker derfor at en eventuell rettighetsfestning må begrenses slik at den ikke gjelder for boliger med bemanning.

Åsnes kommune opplever siste tid at flere med diagnose demens søker om BPA-tjenester. Vedkommende partner har tenkt seg å ta arbeidslederrollen i de fleste tilfeller. Noen av disse brukere er under 67 år og andre over. Det er belastende å ha en arbeidslederrollen og ofte er disse partnere ikke unge selv. Flere trenger egentlig avlastning og ved å ta på seg en slik rolle blir belastningen bare økende. Det er krevende å rekruttere, planlegge og organisere tjenester. Dessto eldre man blir hvor mer sammensatt blir situasjonen og dermed mer ressurskrevende en slik koordinering og organisering blir. For å forebygge utbrenthet hos de rundt en bruker, synes Åsnes at en BPA-ordning ikke er egnet i disse situasjoner. I tillegg er det påpekt en økende andel eldre med behov for tjenester i årene som kommer. Dette vil legge store føringer for kommunens tjenestebudsjett.

Åsnes kommune støtter en avgrensning av en eventuell rettighetsfestning til å gjelde søkere med store og varige behov. Åsnes kommune vil tilføye også stabil behov. Dette for å gi assistentene en forutsigbar arbeidsdag, og en kontinuitet i tjeneste pga fast ansettelse forhold. Åsnes ønsker heller å ha en faktisk tall, tilsvarende 32 timer. Å vurdere økonomi i tildeling av tjenester mellom 25 og 32 timer er ikke så enkelt i de enkelte tilfeller. Dokumentasjon som bør legges frem ved en klageprosedyre for fylkesmannen er tidskrevende. Det bør fortsatt være rom for å tildele tjenester når timeantallet er mindre.

Rettigheten må avgrenses slik at BPA-brukere ikke får rett til mer brukerrettet tid med assistent målt i antall timer, enn det brukere ville fått om vedkommende hadde fått bistand på ordinær måte.

Konklusjon:

Åsnes kommune mener at det er ikke behov for å rettighetsfeste BPA-ordningen. Åsnes kommune vil fortsatt ha frihet til å bruke skjønn ved tildeling av tjenester. Faglig forsvarlighet og hensiktsmessighet skal vurderes. Dette i forhold til arbeidslederrollen, diagnose, alder og boforhold.

Hvis rettighetsfestning blir vedtatt ønsker Åsnes kommune at det bare gjelder brukere som selv kan være arbeidsleder. At retten til BPA blir avgrenset i forhold til natttjeneste og tjenester som krever mer enn en tjenesteyter til stede. Åsnes kommunen støtter en avgrensning til å gjelde søkere med store, stabile og varig behov, og fra 32 timer per uke. Åsnes vurderer at forslagene som foreligger i høringsnotatet vil gi betydelig merkostnader for kommunen. Ved en eventuell gjennomføring må merkostnadene kompenseres gjennom statlig tilskudd.

Med vennlig hilsen

Marjolein Verplak
Virksomhetsleder tilpassede tjenester

